

## Realism 19.-20. sajand, 11. klass

Õppekava	<i>RÕK (riiklik õppekava)</i>
Valdkond	<i>Kirjandus</i>
Kursuse nimetus	<b><i>Realism 19.-20. sajand</i></b>
Eelduskursused	<i>10. klassi kirjanduskursused</i>
Lõiming	<i>Kirjandusõpetus juhindub õppeainesisesest lõimingust, kus mitmesugused keelelised, teaduslikud, ajaloolised ja kultuurilised teadmised ning oskused on omavahel täiendussuhtes, kuid pöörab tähelepanu ka ainetevahelisele lõimingule, aidates paremini aru saada kunstist, muusikast, teatrist, filmist, pärimuskultuurist ning tänapäeva kultuurist laiemaltki. Kultuuriloolise taustakonkretiseerimiseks on vaja kirjanduse kõrval osutada teistelegi õppeainetele: ajaloole, ühiskonna- ja inimeseõpetusele, geograafiale, muusikale, kunstile, filosoofiale ja teistele.</i>
Õppetöö korraldus	<i>35 tundi, mille osaks on iseseisvad tööd, õppekäigud, külalislektorid ainetunnis või koolis.</i>
Kursuse eesmärk	<p>Kursuse lõpetaja</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• loeb ja väärtustab nii eesti kui ka maailmakirjanduse olulisemaid autoreid ja kirjandusteoseid, suhestab loetut teose ajastu ning tänapäevaga;</li> <li>• väärtustab kirjanduse ühiskondlikku, ajaloolist ja kultuurilist tähtsust ning kirjanikku kuuloajat;</li> <li>• väärtustab kirjandust kui tunde- ja kogemusmaailma rikastajat ning kujutlus- ja mõttemaailma arendajat;</li> <li>• loeb nii proosat, luulet kui ka draamat, tunneb tähtsamaid kirjandusvoole ja -žanre ning eristab kirjandusteksti poeetilisi võtteid ja peamisi kujundeid;</li> <li>• mõistab sõnakunsti väljendusvahendite mitmekesisust ning nende erinevusi ja sarnasusi võrreldes teiste kunstiliikidega (teater, film, kunst, muusika);</li> <li>• tajub kirjandusteksti mitmeti tõlgendatavust, erinevate kultuurikontekstide tausta teosemõistmisel, näeb kirjanduses inimese ja maailma mõistmise mudelit;</li> <li>• kujundab endast teadlikku lugejat, kes kirjanduse toel arendab oma eetilisi ja esteetilisi väärtushinnanguid ning maailmavaadet;</li> <li>• analüüsib kriitiliselt erinevaid kirjandusteoseid ja infoallikaid, arendab nii suulist kui ka kirjalikku väljendus- ja arutlusoskust ning loovust.</li> </ul>
Kursuse lühikirjeldus	<b><i>19. sajandi realism maailmakirjanduses ja Eestis</i></b>

Kursuse õpitulemused	<p><i>Kursuse lõpetamisel õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>toob näiteid maailmakirjanduse eri voolude ja žanrite, teoste ja nende autorite kohta ning seostab neid ajajärgu ja kultuurikontekstiga;</i></li> <li>• <i>nimetab eesti kirjanduse peamised arengusuunad, tähtsamad autorid ja teosed, avab oluliste teoste tähenduse eesti kirjanduse taustal ning iseenda kui lugeja vaatepunktist;</i></li> <li>• <i>seostab loetud nii võrdlevalt kui ka eristavalt tänapäeva eluolu ja -nähtustega ning iseenda ja üldinimlike probleemidega;</i></li> <li>• <i>selgitab peamiste tekstianalüüsiks tarvilike põhimõistete tähendust, analüüsib ilukirjandusteose poeetikat, mõistab keelekasutuse eripära ja stiili seoseid teksti sõnumiga;</i></li> <li>• <i>analüüsib ja tõlgendab luuletust, iseloomustab selle poeetikat (žanr, teema, motiiv, kujund, vorm), kirjeldab meeoleolu ja sõnastab sõnumi;</i></li> <li>• <i>määrab proosa- või draamateksti teema, sõnastab probleemi ja peamõtte, iseloomustab jutustaja vaatepunkti, tegevusaega ja -kohta, miljööd, süžeed ja tegelasi ning ülesehitust ja keelekasutust;</i></li> <li>• <i>kirjeldab teksti põhjal tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende olemust, omavahelisi suhteid ning funktsioone narratiivis, võrdleb ja vastandab tegelasi, annab nendele hinnanguid, otsib nende käitumisele alternatiivi ning võrdleb iseennast mõne tegelasega;</i></li> <li>• <i>arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal nii suuliselt kui ka kirjalikult, teema kohaselt ja põhjendatult, tuues näiteid teostest ning avardades teemat küsimuste ja väidetega;</i></li> <li>• <i>õpib tundma ennast kui lugejat, jagab oma lugemiskogemust teistega, kujundades seeläbi oma lugemiseelistusi ning väärtushinnanguid;</i></li> <li>• <i>võrdleb kirjandusteost ja sellel põhinevat filmi või teatrilavastust ning toob näiteid kirjandus-, filmi- ja teatrikeele erinevuste kohta.</i></li> </ul>
Hindamisviis	<p><i>Koondhinde moodustavad arvestuslikku tööd ja teised kursuse jooksul saadud hinded (suulised diskussioonid/ ettekanded, kirjandid/artiklid ning protsessi hindavad tööd)</i></p> <p><i>Aineõpetaja määrab vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.</i></p>
Õppekirjandus Õppematerjalid Lisamaterjalid Lingid	<p><i>H. Soosaar (2006) „Kirjandusõpetus gümnaasiumis I“. Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi toimetised. Tallinn: Avita</i></p>

	<p><i>S. Jõgise (2010) „Kirjandusõpetus gümnaasiumis II“. Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi toimetised. Tallinn: Avita</i></p> <p><i>H. Soosaar (2011) „Kirjandusõpetus gümnaasiumis III“. Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi toimetised 6, EES</i></p> <p><i>H. Soosaar (2011) „Tervikteoste käsitlemine gümnaasiumis“. Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi toimetised 6. EES</i></p> <p><i>A. Lunter (2001) „Kirjanduse modernistlikud suunad“. Tallinn: Avita</i></p> <p><i>A. Nahkur (2007) „Kirjandus realismist postmodernismini“. Tallinn: Koolibri</i></p> <p><i>K. Kalamees (2009) „Maailmakirjanduse õpik gümnaasiumile. 17.-19. sajand“. Tallinn: Avita</i></p> <p><i>J. Talvet (1999) „Maailmakirjanduse õpik II“. Tallinn: Koolibri</i></p> <p><i>L. Müll, J. Talvet, P. Torop, J. Unt (1993) „Maailmakirjanduse lugemik“. Tallinn: Koolibri</i></p>
Vastutav õppetool	<i>Humanitaarainete õppetool</i>
Kursuse väljund	<i>Osalemine esseede ja kirjandite võistlusel</i>